

МЕТОДИКИ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВ У РОЗВИНУТИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Копійка Т.

Національний університет харчових технологій

Наразі у світі існує декілька загальноприйнятих методик оцінювання діяльності банків, серед яких найвідомішою є рекомендована у 1988 р. Базельським комітетом із банківського нагляду, що базується на показниках адекватності капіталу банку (Базель I). З липня 2004 року почала впроваджуватися вдосконалена методика — Базель II: «Міжнародна конвергенція виміру капіталу та стандартів капіталу: нові підходи». Перегляд Базельських стандартів (Базель III: Міжнародні підходи до вимірювання ризику ліквідності, стандарти і моніторинг») щодо вдосконалення банківського нагляду з уніфікації вимог до фінансового регулювання стійкості та стабільності в різних країнах розпочався ще в 2005 р., але поштовхом для посилення регулювання стала криза. Таким чином, кожний стандарт удосконалює підходи до управління фінансовою стійкістю банківської системи. У запропонованих вимогах Базеля III пропонується підвищити норматив відношення статутного капіталу до активів, зважених за рівнем ризиків з 2 до 4,5%, а також збільшити аналогічний норматив за капіталом I рівня з 4 до 8%. З метою покриття збитків, пов'язаних з негативними змінами у фінансовому й економічному середовищі, передбачено формування додаткових резервів у розмірі 2,5% статутного капіталу банків після дивідендних відрахувань Систематизуючи методи оцінювання фінансової стійкості банків зарубіжних країн світу, можна виділити такі чотири категорії класифікації (табл. 1) [1, с.58].

Найпопулярнішою та найпрозорішою методикою оцінки фінансової стійкості банків є методика CAMELS, яка включає в себе компоненти адекватності капіталу (C), якості активів (A), якості менеджменту (M), рівню доходності операцій (E), рівню ліквідності (L), чутливості до ризиків (S), що використовується американськими органами банківського регулювання та нагляду з 1978 року.

Методика дає змогу комплексно оцінювати фінансову стійкість банку. До систем, побудованих на основі коефіцієнтного аналізу, відноситься BaKred System (BAKIS), застосовувана з 1997 року Центральним банком Німеччини, основна мета якої — швидка оцінка фінансового стану кредитної організації, виявлення змін в динаміці кредитного, ринкового та ризику ліквідності, а також виявлення загальних тенденцій у фінансовому секторі економіки. Система RATE, застосовується Банком Англії для оцінки фінансової стійкості банків з 1997 року та включає 3 взаємопов'язані блоки: оцінку ризику (Risk Assessment), інструменти нагляду (Tools) і оцінку ефективності застосування інструментів нагляду (Evaluation)[2, с. 23].

Метою системи PATROL, застосовуваної Банком Італії з 1993 року, є проведення дистанційного аналізу фінансового стану кредитних організацій і виявлення тих з них, в яких необхідно провести виїзну перевірку. При аналізі розраховують п'ять компонентів: достатність капіталу, прибутковість, якість кредитів, організація, ліквідність. Принципово відрізняється французька державна рейтингова система ORAP (Organization and Reinforcement of Preventive Action). Мета даної багатофакторної системи — визначення істотних проблем у банку на основі оцінки всіх компонентів ризиків, пов'язаних з його діяльністю з використанням кількісної та якісної інформації [3, с.63].

Таблиця 1. Методи оцінювання фінансової стійкості банківської системи

Метод оцінювання	Назва системи	Країна	Наглядовий орган
Наглядові банківські рейтингові системи	CAMELS	США	ФРС США та ін
	PATROL	Італія	Банк Італії
	O.P.A.P.	Франція	Банківська комісія
	CAMELS	Україна	НБУ
Системи фінансових коефіцієнтів та групової однорідності	Individual Bank Monitoring Screens	США	ФРС США
	BAKIS	Німеччина	Федеральне відомство з нагляду за діяльністю кредитних установ
Системи комплексної оцінки банківського ризику	RATE	Великобританія	Управління фінансових послуг
	RAST	Нідерланди	Банк Нідерландів
Статистичні моделі	SAABA	Франція	Банківська комісія
	GMS	США	Федеральна корпорація страхування депозитів

В Україні сучасна система аналізу та оцінки ризиків банківської діяльності передбачає використання Національним банком України системи економічних нормативів діяльності банків, рейтингової системи CAMELS та «Системи оцінки ризиків».

Таким чином, кожна з аналізованих методик має певні переваги і недоліки, що дає підставу говорити про необхідність і можливість створення уніфікованої моделі рейтингової оцінки банків в Україні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Довгань Ж. // Фінансова стійкість банківських установ у період економічної кризи // Вісник НБУ, 2009. — №10.
2. Савельєва О. В. // Методика оцінювання сучасної банківської системи /О. В. Савельєва // Управління розвитком.—2012.
3. Стефанишина А. // Характеристика та аналіз методик оцінювання стійкості банків України та зарубіжжя // Вісник НБУ. — 2010. — № 11.

Науковий керівник: Говорушко Т.А.